

Danmark spardi 53 milliardir í NATO uppá bert 14 ár

Sambandsflokkurin, søgufalsanin og NATO-útreiðslurnar: Danmark hevur brúkt Føroyar og Grønland til at spara í sínum hernaðarútreiðslum móttvegis NATO. Bert í árunum frá 1976 til 1989, spardi Danmark til samans 53 millardir krónur

Hogni Hoydal

Tað er kanska ikki so lægið, at Sambandsflokkurin aftur veruleikan, og stöðugt roynir at finna upp á ræðumyndir um okkara stóru móguleikar sum sjálvstøðug tjóð. Hetta hava tey gjørt í meira enn 100 ár. Og teirra ræðumyndir hava ongantið passað. Tvørturímóti.

Nú royna tey við NATO og verjumálum. Helgi Abrahamsen hevur sagt á tingi og í almenninginum, at tá ið Føroyar gerast sjálvstøðugar, so skulu vit gjalda hálva milliard krónur um árið til NATO. Tá ið so Portalurin kannar málið og avdúkar, at hetta er heilaspuni, so skjýtur Abrahamsen seg undir at hava brúkt tøl frá fullveldislandsstýrinum! (Hvør skal siga: Fullveldi hevur eisini skyldina fyri hansara villleiðing).

Rætt er tað, at fullveldislandsstýrið kannaði øll mál væl og virðiliga og legði tøl og veruleikar opið fram. Eisini um hernaðarmál og NATO. Men tey prógvaðu nakað heilt annað enn tað, ið Sambandsflokkurin roynir at billa okkum inn.

Niðurstøðurnar í kann- ingini frá ár 2000 hjá dugna- ligum embætisfólkum í landsstýrinum vóru m.a. hesar:

1. **Danmark brúkt Føroyar sum eina finnu í stórpólitiskum talvi og gjørdi Føroyar til bumbumál:** Eitt einmælt lögting sam- tykti fleiri ferðir, at Føroyar skuldu ikki vera lutur í hernaðarsamgongum, og at bert Føroya fólk kundi taka avgerð um okkara hermálsligu stöðu. Tað floytaði Danmark á. Danmark gekk beint ímóti samdum Løgtingi og setti NATO-sáttmálan í gildi fyri Føroyar.

Síðani legði Danmark – ímóti lögtingsins vilja – bæði eina NATO-støð og eina amerikanska lurtistøð til kavbátar mannað við ameri- kanskum hermonnum uppi á Sornfelli. Ongin NATO- støð varð lögð í Danmark, tí tað hevði gjørt Danmark til bumbumál í Kalda Krígunum. Og í Danmark varð sambært lóg ikki loyvt at hava fremm- andar hermenn, sum sendir vórðu til Føroya.

Við NATO-støðini í Fø- royum og amerikonsku lurti- støðini, høvdu Føroyar verið millum fyrstu lond, ið høvdu verið bumbað, um kríggj hevði brostið á millum eyst- ur og vestur undir Kalda Krígunum. Og tá hevði øll tjóð- in kunnað verið týnd eftir stuttari løtu.

2. Danmark hevur brúkt Føroyar og Grønland sum ein Norðuratlants-trumf móttvegis NATO fyrri at spara egnar hernaðarútreiðslur

Í NATO vóru og eru stöðugar samráðingar, har ásetast skal, hvussu nógv hvørt limaland skal brúka av hernaðarútreiðslum á sínum egnu figgjarlógum til tess at taka lut í felags verjuni.

Danmark er stöðugt sloppið munandi biligari enn hini NATO-londini, tí tey “leveraðu” Føroyar og Grøn- and til NATO-støðir og til hernaðarstøð hjá USA.

Føroyar vóru undir Kalda Krígunum millum tey týdn- ingarmestu strategisku plássini hjá NATO at hava stöð í – saman við Íslandi og Grønlandi.

Fleiri danskir ráðharrar og ein røð av óheftum donskum søgugranskarum hava víst á, at tá ið NATO royndi at fáa Danmark at gjalda sín part og at hækka hernaðarútreiðslurnar á síni figgjarlóg, so spældi Danmark tann “Norðuratlantiska trumfin” á borðið, og spardi tí stórar upphæddir.

3. Danmark spardi 53 milliardir upp á einans 14 ár

Hvørt limaland í NATO við egnum heri skal gjalda ein ávisan prosentpart av síni bruttotjóðarúrtøku til hernaðarútreiðslur.

Tøl og útrokningar í frágreiðing hjá Føroya landsstýri ár 2000:

Den danske stats forsvarsudgifter, overførsler til Grønland og Færøerne m.v.							
Upphæddir í mia DKK							
	Forsvars- udgifter	Overførsler til Færøerne og Grønland	Bruttonational- produktet i markedspriser (årets priser)	Forsvars- udgifter i % af BNP	Forsvar + overførsler til Grønland og Færøerne i % af BNP	Spardar verjuútr. í mun til 3% kravið	Spardar verjuútr. í mun til 3% kravið tó frádrigið veitingar til Føroyar og Grønland
1976	5.910	1.209	265.345	2,2	2,7	2.050	841
1977	6.390	1.400	279.310	2,3	2,8	1.989	589
1978	7.082	1.483	311.377	2,3	2,8	2.259	776
1979	7.525	1.807	346.892	2,2	2,7	2.882	1.075
1980	9.545	2.145	373.785	2,6	3,1	1.669	-476
1981	10.612	2.319	407.791	2,6	3,2	1.622	-697
1982	11.836	2.604	464.467	2,5	3,1	2.098	-506
1983	12.783	2.652	512.541	2,5	3,0	2.593	-59
1984	13.163	2.917	565.284	2,3	2,8	3.796	879
1985	13.355	2.972	615.072	2,2	2,7	5.097	2.125
1986	13.142	2.880	666.496	2,0	2,4	6.853	3.973
1987	14.443	2.726	699.908	2,1	2,5	6.554	3.828
1988	15.800	2.970	732.055	2,2	2,6	6.162	3.192
1989	15.767	3.006	767.249	2,1	2,4	7.250	4.244
1990	16.359	2.955	799.100	2,0	2,4		
1991	17.427	3.161	827.900	2,1	2,5		
1992	17.135	3.344	856.000	2,0	2,4		
1993	17.789	3.425	874.900	2,0	2,4		
1994	18.064	3.540	928.600	1,9	2,3		
1995	18.309	3.623	970.800	1,9	2,3		

Útrokningar hjá embætis- fólkum í landsstýrinum vísa, at Danmark undir Kalda Krígunum skuldi havt gold- ið tað sama í hernaðarút- reiðslum, sum sambærilig lond í stödd og strategiskum týðningi: Holland, Belgia og Noreg.

Lágt sett, skuldi Danmark í minsta lagi havt goldið í miðal 3% av BTÚ árliga (Noreg hevur goldið meira enn hetta).

Men Danmark hevur goldið væl minni. Taka vit bert árinum frá 1976 til 1989, har greið hagtøl finnast, so hevur Danmark goldið í miðal beint oman fyri 2%.

Og talan er ikki um smá- pening, sum Danmark hevur spart við at brúka Føroyar og Grønland sum trumf. Hesi 14 árinum – frá 1976 til og við 1989 – hevur Danmark spart til samans knappar 53 millardir krónur í hernaðarútreiðslum móttvegis NATO. (Sí talvuna við útrokningum).

Hvat sparingin hevur verið síðani 1949, tá ið Danmark gjørdist limur í NATO, er enn ikki uppgjørt. Men talan er um sera stórar upphæddir og samráðingarmóguleikar á so nógvum økjum, ið Danmark

fær burturúr at hava hjáland í Norðuratlantshavi.

4. Danmark yvirskot upp á 33 milliardir, um pengar til Føroya og Grønlands verða drignir frá

Vit vita, at Danmark og sam- bandsflokkarnir siga: Júmen, Danmark sendir jú árliga pening til Føroya og Grøn- lands (og teir billa okkum inn, at hetta er “ein gáva”).

Embætisfólkini roknaðu eisini út, hvussu nógvan pening Danmark hevði bók- að sum útreiðslur til Føroya og Grønlands hetta sama tíðarskeið frá 1976 til 1989. Talan var um knappar 20 milliardir krónur.

Sostatt hevði Danmark bert hesi 14 árinum munin millum 53 milliardir og 20 milliardir sum yvirskot av at hava hernaðarlaga ræðið á Føroyum og Grønlandi.

Til samans 33 milliardir krónur. (Sí talvuna við út- rokningum og samanber- ingum).

5. Danmark verjir ikki Føroyar – Føroyar eru bretskt trygdarøki

Vit hava mangan hoyrt – og

hoyra tað aftur frá Helga Abrahamsen og Sambands- flokkinum nú – at Danmark skal eitast at verja Føroyar. Og hvussu skulu vit gjalda fyri verju sum sjálvstøðug tjóð?

Her er talan um eina sera naiva og skeiva mynd av veruleikanum:

Danmark verjir ikki og hevur ongantið vart Fø- royar. Føroyar eru innan fyri trygdargeiran hjá Stóra- bretlandi. Og eins og vit sóu undir seinna heimsbardaga, so standa bretar í Føroyum umgangandi, um onkur hernaðarlig hóttan kemur í Føroyum og í føroyskum øki. Ikki fyri okkara sakir, men tí at tað er týðningarmikil liður í verjuni av Stórabretlandi.

Hetta fekk landsstýrið eisini váttað við sínum kann- ingum og samrøðum undir fullveldisfyrireikingunum.

Spurningurin um før- oyskan NATO-limaskap ella tos um, at Føroyar skulu hava hermegi, er tí eisini meiningsleyst. Eins og við Íslandi, so hava stórveldini og okkara grannalond so sterk hernaðarlig áhugamál í Norðuratlantshavi, at tey vilja gera alt til tess at verja

tey. Og tey hava allan áhuga at gera avtalur við Føroyar um, hvussu trygdarskipanin í Norðurhøvum verður skipað, og hvussu sivila tilbúgvingin kann samskipast.

Hetta fer eisini geva okk- um nýggjar móguleikar fyri samstarvi, førleikamenning, tænastrum og inntøkum.

Og hví skulu vit ikki gera okkara egna avtalur, heldur enn at lata eitt annað land brúka okkum sum finnu í sínum talvi, har vit ikki hava nakað innlit ella ávirkan?

